

TIEDOTE 29.3.2022

PÄHKINÄKASVIEN KASVATUSKOKEILU KASVATTA SUOSIOTAAN

Vuonna 2020 aloittamamme pähkinähanke on kerännyt jo pitkälle yli toista sataa harrastajaa ympäri Etelä-Suomea. Kiinnostus aiheeseen on ylittänyt meidän kaikkien odotukset. Tämän vuoksi hankkeelle haettiin nyt lisärahoitusta. Maiju ja Yrjö Rikalan puutarhasäätiö myönsi ystävällisesti meille apurahan tänä keväänä. Tämän rahoituksen turvin on nyt rakennettu omat kotisivut hankkeelle. Uudet sivut löytyvät osoitteesta: **pahkinahanke.fi**

Sivuilta löydätte perustietoa eri pähkinäkasveista sekä listat tänä vuonna tarjolla olevista pähkinöiden myyntitaimista. Myöhemmässä vaiheessa sivustolle tullaan keräämään myös eri kasvattajien tekemiä havaintoja ja yhdessä keräämiämme viljelykokemuksia.

Rahoituksen turvin valmistelemme myös hankehakemusta isompaa pähkinähanketta varten. Tavoitteenamme on saada pidempikestoinen hankerahoitus, joka mahdollistaisi mm. uuden kasvimateriaalin hankintaa, uusien pähkinäkoeviljelmien perustamista ja seurantaa sekä erilaisten koulutusten ja tapahtumien järjestämistä. Maaseudun Sivistysliitto (MSL) on ilmaissut kiinnostuksensa lähteä kumppaniksi hankkeeseemme.

KOTIMAISTEN PÄHKINÄPENSASKANTOJEN KARTOITUSTA JATKETAAN

Kotimaisten hasselpähkinäkantojen kartoitus alkoi vuonna 2021. Tietoja suuripähkinäisistä (pähkinän pituus yli 17 mm) ja satoisista pähkinäpensaista voi edelleen lähettää meille, jos sellaisia tulee vastaan. Yhteydenotot osoitteeseen joel@iki.fi.

Keväällä 2021 aloitettiin ensimmäisten kotimaisten pähkinäpensaskantojen kasvullinen lisäys. Muutamista kohtalaisen suuripähkinäisistä pensaista kerätyt jaloversot jalonnettiin turkinpähkinän (*Corylus colurna*) perusrungoille ja istutettiin Salmenrannan tilalle Laitilaan, josta tullaan keräämään tietoja eri kantojen satoisuudesta sekä eri lajien välisten jalonteiden talvenkestävyydestä.

UUSIA SIEMENERIÄ KOKEILUUN – HIKKOREITA, KASTANJOITA, SAKSANPÄHKINÄÄ

Etsimme jatkuvasti uusia talvenkestäviä pähkinäkantoja ympäri maailmaa. Täksi vuodeksi on saatu uutta lisäysmateriaalia mm. valkohikkorista (*Carya ovata*) ja seitsikkohikkorista (*Carya laciniosa*), amerikankastanjasta (*Castanea dentata*) sekä pensaskastanjasta (*Castanea pumila*). Näiden lisäksi olemme saaneet uusia saksanpähkinäkantoja Georgiasta sekä Latviasta. Joel Rosenberg edusti hankettamme Dobelen puutarhainstituutin (Latvia) siemenkeruumatkalla, jonka yhteydessä kerättiin saksanpähkinöitä Länsi- ja Keski-Latviasta. Näiden taimia tulee saataville ensi kevääseen mennessä.

HERTTAJALOPÄHKINÖITÄ ITÄISESTÄ KANADASTA, HASSELPÄHKINÖITÄ KESKI-EUROOPASTA

Pahkinahanke.fi -sivustolta löytyvät ajantasaiset luettelot tänä vuonna myynnissä olevista pähkinäkasvien

taimista. Taimia on saatavilla Mustilan Arboretumista, Vakka-Taimen erikoiskasvitaimistolta sekä Metomaan koepuutarhalta.

Kaikki pähkinän taimia ostaneet henkilöt kirjataan mukaan hankkeen kokeilijarekisteriin, jotta voimme myöhemmässä vaiheessa kerätä tietoja kasvien talvenkestosta ja yleisestä menestymisestä Suomessa.

Eurooppalaisia isopähkinäisiä hasselpähkinälajikkeita on saatavilla omajuurisina astiataimina kaikilta hankkeen taimikasvattajilta. Ulkomaisten lajikkeiden joukkoon suositellaan istutettavaksi aina kotimaisia pähkinäpensaita pölyttäjiksi.

Tänä vuonna saadaan kokeiluun herttajalopähkinälajikkeita Prince Edwardin saarelta, Itä-Kanadasta. Kyseinen alue muistuttaa ilmastoltaan erittäin paljon Etelä-Suomen olosuhteita, etenkin lämpösummien ja minimilämpötilojen puolesta. Kasvinjalostaja Jocelyn Clarke aloitti jalostustyön tasan 40 vuotta sitten. Hän on aikojen saatossa kylvänyt lukemattomia siemeniä, valinnut niistä parhaimmat yksilöt, poistanut kaikki talvenarat yksilöt ja risteyttänyt parhaimmat yksilöt amerikanjalopähkinän (*Juglans cinerea*) kanssa erinomaisen talvenkestävyyden ja myöhäisen kukinnan saavuttamiseksi. Näiden jälkeläiset hän on takaisin risteyttänyt parhaiden herttajalopähkinöiden kanssa jo kahdeksaan kertaan. Kyseessä on siis pitkä ja määrätietoinen projekti.

Oletamme, että on erittäin todennäköistä, että näiden siementaimien joukosta löytyy Suomessa talvenkestäviä herttajalopähkinöitä.

Olemme tietoisia, että myyntiin tarjottavien taimien hinnat ovat tässä vaiheessa aika korkeita. Lisäysmateriaalia on toistaiseksi ollut vaikea hankkia ja sitä on saatu pieniä määriä. Ulkomailta hankittu materiaali on ollut myös kallista ostaa ja työlästä kasvattaa. Toivomme että kontaktien parantuessa pääsemme käsiksi lisäysmateriaaliin, joka mahdollistaa taimille edullisemman hinnan, mikä luonnollisesti on edellytys laajempia viljelmiä perustettaessa. Jatkossa myös siemenmateriaalin tarjonta tulee varmasti monipuolistumaan ja tarjoamaan omatoimiselle kasvattajalle edullisen tien taimimateriaaliin.

PÄHKINÄTIETOA TARJOLLA

Joel Rosenbergin Pähkinöitä omasta puutarhasta-kirjaa on saatavilla Arboretum Mustilasta, Joelin omilta kotisivuilta (syotavametsapuutarha.fi) sekä monista kirjakaupoista. Pähkinäkirja on innostava ja hyödyllinen opas kaikille pähkinäkasveista, erityisesti hasselpähkinöistä kiinnostuneille. Teoksesta ilmestyi hiljattain myös vironkielinen käännös.

Toukokuun lopussa julkaistaan vihdoinkin Philipp Weissin ruotsinkielinen *Nöt Odlarens handbok* – todellinen pähkinänviljelijäin raamattu. Kirjan 300 sivulla esitellään 50 eri lajia ja useita satoja pähkinälajikkeita Pohjois-Euroopan olosuhteisiin. Kirjaa saadaan kirjakauppojen lisäksi myyntiin myös Mustilan arboretumiin, josta sitä voi varata ennakkoon. (Tiedustelut sähköpostitse osoitteeseen arboretum@mustila.fi)

Rauhaa ja pähkinöitä vuodelle 2022 toivottavat:

Jukka Reinikainen (Arboretum Mustila, hankkeen koordinoija)

jukka.reinikainen@mustila.fi

Juha Ujula (hankkeen tiedottaja, Metomaan koepuutarha)

juha.ujula@gmail.com

Vesa Muurinen (VakkaTaimi & Muurilan koepuutarhat)

vakkataimi@netti.fi

Joel Rosenberg (hanketyöntekijä, Pähkinäpensasosion yhteyshenkilö)

joel@iki.fi

Jaakko Saarinen (dendrologi, Arboretum Mustila)

arboretum@mustila.fi

Janne Lassila (puutarhuri, kasvimateriaalin hankinta)

janne.lassila@gmail.com